

УДК 351

Є. М. НІКІПЄЛОВА,
*аспірант кафедри права та європейської інтеграції,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України*

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА В ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ

У статті наведено результати дослідження співробітництва Республіки Польща з ЄС та НАТО. Республіка Польща бере активну участь у заходах, які організуються цими найпотужнішими структурами, що забезпечують безпеку в Європі та світі. Це, зокрема, саміти, зустрічі, миротворчі місії (операції) тощо. Будучи одночасно членом ЄС та НАТО і завдяки, зокрема, тісній співпраці з цими організаціями, зі США та іншими країнами-партнерами, Республіка Польща досягла значних успіхів у реформуванні національної безпеки країни. Разом з тим шлях, який Республіка Польща вже давно визначила для розвитку своєї країни, необхідно продовжувати. Це допомагає, зокрема, отримувати необхідний військовий і стратегічний досвід та вдосконалювати існуючі знання з метою посилення внутрішньої та зовнішньої безпеки країни.

Ключові слова: ЄС, НАТО, США, Республіка Польща, міжнародне співробітництво.

YE. M. NIKIPIELOVA,

postgraduate student of Law and European Integration Department, Kharkov Regional Institute of Public Administration of National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

INTERNATIONAL COOPERATION OF REPUBLIC OF POLAND IN SECURITY SPHERE

The article presents the results of a study of the cooperation of the Republic of Poland with the EU and NATO. The Republic of Poland takes an active part in the events organized by these powerful structures that provide security in Europe and the world. These include, in particular, summits, meetings, peacekeeping missions (operations), etc. Being simultaneously a member of the EU and NATO, and thanks in particular to a close cooperation with these organizations, with the United States and other partner countries, the Republic of Poland has achieved significant success in reforming the national security of the country. At the same time, the way that the Republic of Poland has long defined for the country's development needs to be continued and strengthened, which helps, in particular, to obtain the necessary military and strategic experience and improve the existing knowledge in order to enhance the internal and external security of the country.

Key words: EU, NATO, USA, Republic of Poland, international cooperation.

Е. Н. НИКИПЕЛОВА,

аспірант кафедры права и европейской интеграции, Харьковский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША В СФЕРЕ БЕЗОПАСНОСТИ

В статье приведены результаты исследования сотрудничества Республики Польша с ЕС и НАТО. Республика Польша принимает активное участие в мероприятиях, организуемых этими мощными структурами, которые обеспечивают безопасность в Европе и мире. Это, в частности, саммиты, встречи, миротворческие миссии (операции) и другое. Будучи одновременно членом ЕС и НАТО, и благодаря, в частности, тесному сотрудничеству с этими организациями, с США и другими странами-партнерами, Республика Польша достигла значительных успехов в реформировании национальной безопасности страны. Вместе с тем, путь, который Республика Польша уже давно определила для развития своей страны, необходимо продолжать. Это помогает, в частности, получать необходимый военный и стратегический опыт и совершенствовать существующие знания с целью усиления внутренней и внешней безопасности страны.

Ключевые слова: Республика Польша, ЕС, НАТО, США, международное сотрудничество.

© Нікіпелова Є. М., 2018

Постановка проблеми. Феномен міжнародного співробітництва Республіки Польща у галузі безпеки є динамічним та змінюється залежно від історичних, геополітичних, геостратегічних векторів. З часу проголошення та здійснення демократично орієнтованих реформ у Республіці Польща вектори її зовнішньополітичного співробітництва були переорієнтовані. Республіка Польща відмовилась від тих пріоритетів, які були оголошені в межах Організації Варшавського Договору, і почала вибудовувати свою власну суверенну безпекову політику назустріч євроатлантичному та європейському членствам. Саме ці чинники стали визначальними і сформували сучасний контекст міжнародного співробітництва Республіки Польща в сучасному геополітичному вимірі. Тому актуальним є змістовий аналіз та переосмислення принципів, засобів реалізації, факторів і ресурсів гарантування безпеки Республіки Польща, і, відповідно, безпекової політики та міжнародного співробітництва у сфері безпеки.

Аналіз останніх публікацій. Питання міжнародного співробітництва Республіки Польща в галузі безпеки вивчається такими вченими, як: Й.Готковська, П.Зиманський, П.Трошинський, Н.Чорна та ін. Водночас залишаються недостатньо вивченими такі проблемні питання, як раннє запобігання загрозам, ідентифікація національних інтересів і стратегічних цілей, зміцнення власних оборонних можливостей, збільшення витрат на розвиток свого оборонного потенціалу.

Формулювання мети статті. Мета статті – дослідити та проаналізувати сучасне співробітництво Республіки Польща з ЄС, НАТО, США та іншими країнами в галузі безпеки.

Виклад основного матеріалу. Набір компонентів національної безпеки кожної з держав можна умовно розділити на дві категорії: незмінні та змінні. До незмінних складових в умовах сучасного світу слід віднести геополітичне та геостратегічне положення держави. Змінними від глобальних, регіональних чи внутрішньополітичних умов можна вважати внутрішньополітичну безпеку, військову доктрину, економічну, екологічну, інформаційну, демографічну та інші види безпеки [2].

Найважливішими чинниками, які зумовлюють сучасне міжнародне співробітництво Республіки Польща у сфері безпеки, є набуття членства у НАТО та ЄС. Поділяючи основоположні принципи безпекових політик НАТО та ЄС, Республіка Польща розвиває власну військову доктрину, постійно збагачує форми участі в різних загальноєвропейських ініціативах, що здійснюються цими організаціями. Можна стверджувати, що переорієнтація вектора зовнішньополітичного співробітництва Республіки Польща від Організації Варшавського Договору до членства у НАТО та ЄС сьогодні розглядається як незмінний компонент національної безпеки Республіки Польща.

Перебуваючи у складі ЄС та НАТО, Республіка Польща бере активну участь у різних заходах, що проводять зазначені організації. І це зрозуміло, країна має намір бути повноцінним партнером щодо всіх країн, які належать до цих структур.

Так, 8–9 липня 2016 р. відбувся Саміт НАТО у Варшаві, під час якого було проведено засідання на рівні глав держав та урядів. Серед питань, які обговорювалися, зокрема, місія колективної оборони, що передбачає зміцнення союзницької бази стримування і оборони; обговорення загрози зі Сходу і майбутнє відносин Росії і НАТО; майбутнє співробітництво між НАТО та Афганістаном; обговорення напряму союзної підтримки України; засідання Комісії НАТО – Грузія та багато інших питань [8].

За результатами Саміту було прийнято низку таких документів:

- 1) заключний звіт про хід і результати зустрічі;
- 2) Варшавська декларація про трансатлантичну безпеку;
- 3) Спільна заява Голови Європейської комісії та Генерального секретаря Організації Північноатлантичного договору;
- 4) Декларація Саміту НАТО щодо Афганістану;
- 5) спільна заява Комісії Україна – НАТО;
- 6) Спільна заява Комісії НАТО – Грузія на рівні міністрів закордонних справ;

- 7) зобов'язання щодо кібероборони;
- 8) зобов'язання щодо підвищення стійкості;
- 9) політика НАТО щодо захисту цивільного населення;
- 10) політика цілісності НАТО.

Отже, найважливіші рішення, прийняті на саміті НАТО, зосереджені на зміцненні політики стримування й оборони і створенні стабільного середовища, що підтверджує наміри НАТО про створення розширеної присутності їх сил на східному фланзі. Зазначені наміри передусім стосуються Республіки Польща, країн Балтії та Румунії.

Це означає, що НАТО переходить від політики перестраховування союзників, про яку йшлося у 2014 р., до перших кроків у політиці стримування Російської Федерації. У результаті прийнятих на саміті рішень Республіка Польща отримала велику американську військову присутність на своїй території.

У липні 2016 р. було оголошено склад бойових груп батальйонів, до яких увійшли рамкові держави, що будуть забезпечувати постійну військову присутність, та інші країни, що забезпечуватимуть періодичні ротації й доповнюватимуть сили основних держав. Так, було створено чотири такі групи, в одній із яких Республіка Польща є державою, на території якої повинні бути розміщені військові США та інших країн НАТО. Одна група створюється на території Латвії, де Республіка Польща ще не є рамковою країною, проте надає свої збройні сили як допоміжні до основних [7].

Таке рішення про розгортання зазначених чотирьох батальйонів є дуже важливим кроком і одним з елементів стратегії всебічного стримування НАТО.

Надаючи допомогу союзникам у вигляді відправки військових контингентів до інших країн, Республіка Польща виступає донором безпеки, що передбачає союзницьку солідарність та рішучість у створенні спільного потенціалу оборони та стримування, підтверджує її особливу роль у цьому процесі [9] й свідчить про якісно новий рівень участі країни у системі забезпечення безпеки в Європі та світі. Можна стверджувати, що роль Республіки Польща суттєво зростає.

Відповідно до визнаних НАТО завдань співпраці країнам-членам НАТО, зокрема Республіці Польща як члену системи євроатлантичної безпеки, з метою належного військового реагування необхідним є: більш швидке прийняття рішень на політичному та військовому рівнях, що надасть можливість раннього запобігання загрозам; передача частини відповідальності за прийняття рішень про використання бойових груп або сил швидкого реагування з політичного рівня (Північноатлантична рада) на рівень військовий (Верховний головнокомандувач союзних військ в Європі); адаптація оперативного командування НАТО для проведення операцій з колективної оборони; підпорядкування військових частин НАТО до одного ланцюжка управління з метою забезпечення ефективної співпраці американських військових на східному фланзі з національними збройними силами інших країн; інвестиції до військової інфраструктури в країнах східного флангу (повітряні, морські бази тощо) з метою підтримки союзників; проведення польових навчань за сценарієм колективної оборони, до якого б мали приєднатися як сили НАТО, так і збройні сили США в Європі і національних арміях східного флангу; розробка стратегії підвищення морської та повітряної присутності НАТО в Прибалтиці та Чорноморському регіоні [8].

Усе це свідчить про продовження співпраці між НАТО та ЄС у більш широкому форматі.

Жодна країна не може впоратися із загрозами самотійно та гарантувати безпеку, саме тому важливим є здійснення міжнародного співробітництва у сфері оборони, де Республіка Польща бере дуже активну участь. Так, у грудні 2016 р. лідери ЄС узгодили план щодо посилення співробітництва у сфері безпеки й оборони, який зосереджений на трьох стратегічних пріоритетах, що взаємодоповнюють один одного [1]:

- 1) захист ЄС і його громадян;
- 2) реагування на зовнішні конфлікти та кризи;
- 3) посилення потенціалу партнерів.

Отже, одним із найважливіших стратегічних питань є створення системних механізмів співпраці між НАТО і ЄС, що зможуть комплексно вирішувати питання безпеки у світі.

Так, використовуючи досвід співробітництва ЄС–НАТО шляхом обміну інформацією, скоординованого планування й конкретної взаємодії у таких сферах, зокрема, як оперативна взаємодія, нарощування потенціалу, обороноздатність, промисловість, наукова діяльність, у 2017 р. був організований спільний Європейський оборонний фонд для фінансування спільних досліджень і розвитку, створено перший у світі єдиний командний центр для підготовки військ ЄС й апарату військових радників, сформовано Європейський центр передового досвіду з метою удосконалення аналізу й можливості реагування на гібридні загрози, а також посилення співпраці з НАТО [1].

До важливих кроків щодо посилення співробітництва у сфері оборони слід віднести й те, що держави-члени ЄС вперше надали один одному свої плани витрат на оборону, щоб краще визначити недоліки, діяти логічніше і отримати користь з економії на масштабі, в процесі, відомому як Щорічний скоординований огляд з питань оборони (CARD). У результаті економічна вигода від співробітництва в галузі оборони полягає у скороченні дублювання. Так, держави-члени ЄС разом витрачають на оборону 200 млрд євро на рік. Проте за рахунок співробітництва є можливість економити від 25 до 100 млрд євро. Крім того, для військового співробітництва тих держав-членів ЄС, які мають бажання і можливість спільно розвивати оборонний потенціал, інвестувати в спільні проекти або створювати багатонаціональні формування, було сформовано постійну структуру. Десятки різних проектів будуть обговорюватися державами-членами ЄС, які беруть участь у “постійному структурованому співробітництві” (PESCO) [1].

13 листопада 2017 р. міністри 23 держав-членів Євросоюзу підписали декларацію, в якій повідомляють про свій намір приєднатися до програми “Постійне структурне співробітництво” (PESCO), що передбачає можливість того, що низка країн-членів ЄС тісніше співпрацюватимуть у сфері безпеки та оборони. Також слід нагадати, що можливість постійного структурного співробітництва у сфері оборони та оборонної політики була запроваджена ще Лісабонським договором. PESCO дасть змогу країнам-членам, які хочуть і здатні спільно розвивати обороноздатність, інвестувати в спільні проекти або посилювати оперативну готовність і внесок своїх збройних сил. Декларацію підписали Австрія, Бельгія, Болгарія, Чехія, Хорватія, Кіпр, Естонія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Угорщина, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Нідерланди, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Іспанія та Швеція. Інші держави-члени можуть приєднатися до програми пізніше. Рада ЄС тепер має затвердити створення PESCO кваліфікованою більшістю. Крім того, пропозиції для PESCO включають роботу зі створення Європейського медичного командування та мережі логістичних центрів у Європі, створення Європейського центру з реагування на кризові ситуації та спільне навчання військових офіцерів. Одне з головних завдань проекту – скоротити кількість систем зброї та запобігти дублюванню, щоб заощадити гроші та покращити спільні операції. Документ був направлений на адресу Ради ЄС і глави дипломатії спільноти Ф.Могеріні [5].

06 березня 2018 р. Рада ЄС схвалила план дій щодо реалізації PESCO в галузі оборони. Зазначений план визначає стратегічний напрям діяльності та містить вказівки щодо структури подальшої роботи над процесами та управлінням, у тому числі відносно проектів і послідовності виконання зобов'язань. План передбачає опис планів заходів, у яких детально викладено, як держави-члени намагатимуться виконати дані один одному зобов'язання. План також визначає терміни узгодження можливих майбутніх проектів і містить основні положення загального набору правил для управління проектами, які Рада має прийняти до кінця червня 2018 р. Крім того, Рада ухвалила формальне рішення про створення початкового списку із 17 спільних проектів, політично узгоджених у грудні 2017 р., які охоплюють такі галузі, як навчання, розвиток потенціалу та оперативна готовність у сфері оборони. У програмі PESCO беруть участь 25 держав [4].

Слід зазначити, що інституціональною основою Європейської політики безпеки й оборони стали Комітет з питань політики та безпеки, Військовий комітет, Військовий штаб, Європейський супутниковий центр, Центр збирання та збереження інформації. З метою виконання миротворчих, гуманітарних, рятувальних та бойових операцій із керування кризами було створено 60-тисячні Європейські сили швидкого реагування із власним командуванням, засобами зв'язку та різного роду військовими. Такі сили швидкого реагування засвідчили спроможність ЄС реалізовувати самостійну політику у сфері безпеки й оборони в Європі.

Коллективна відповідальність країн-членів ЄС, обов'язкове надання допомоги всіма можливими засобами країні, що стала жертвою агресії, передбачається як Лісабонським договором, так і ст. 5 Вашингтонського договору про створення НАТО. Договірні-правові зобов'язання держав-членів ЄС у сфері безпеки та оборони реалізуються без порушень положень національного законодавства нейтральних країн та зобов'язань членства в НАТО.

Для законодавства країн-членів ЄС характерним є те, що повноваження державних органів щодо забезпечення національної безпеки й оборони деталізовані. Так, особливе місце у сфері безпеки й оборони займають глава держави, глава уряду та парламент, які здійснюють загальне керівництво у зазначеній галузі.

У зв'язку із викладеним вище принцип безпеки полягає у співробітництві, який передбачає застосування будь-яких заходів з метою розв'язання проблем, що становлять загрозу для країн, які входять до європейської та євроатлантичної систем безпеки.

Підтверджуючи ключову роль Республіки Польща в системі безпеки східного флангу НАТО, в Ельблонзі було розташовано штаб багатонаціональної дивізії, церемонія відкриття якого відбулася на початку липня 2017 р. Завданням такого штабу є координація діяльності всіх чотирьох бойових груп НАТО. Відповідна пропозиція про його створення була оголошена Республікою Польща вже на саміті НАТО у Варшаві, де країни-члени прийняли польську ініціативу. Зазначений штаб взяв на себе повну відповідальність за дії всіх груп у країнах Балтії і Республіці Польща. На сьогодні в Ельблонзі діє понад 250 солдатів з Республіки Польща та союзних країн. Розміщення багатонаціональної дивізії на Північному Сході в Ельблонзі вказує на позицію Республіки Польща в системі безпеки всього східного флангу НАТО. Польща стала центральним пунктом командування військ, що діють під прапором НАТО [10].

Крім того, на початку 2017 р. з метою зміцнення східного флангу НАТО й поліпшення взаємодії та зміцнення зв'язків між збройними силами окремих країн, зокрема зміцнення матеріально-технічної бази, забезпечення швидкості та послідовності операцій оборони, які американські війська готові розгорнути у східному регіоні, на території Республіки Польща створені також бронетанкова бригада бойової групи, бойова авіаційна бригада та підрозділи логістики (батальйони бойової підтримки). Створення зазначених бригад відбувається в рамках ініціативи посилення регіону, так званої Європейської ініціативи стримування, що здійснює операцію *Atlantic Resolve*. Перебування американських військових є безперервним, проте незалежно від основного спрямування їх на захід Республіки Польща, практика свідчить про можливість їхньої діяльності на всій території країни [3].

Крім членства в ЄС та НАТО, третім стовпом безпеки Республіки Польща є стратегічне партнерство зі США. Тому в умовах негативних змін у безпеці в Європі через агресивну політику Російської Федерації Республіка Польща повинна продовжувати прагнути до зміцнення цього партнерства та паралельно працювати над зміцненням трансатлантичних зв'язків, підтримуючи військову присутність США в Європі, насамперед на східному фланзі НАТО.

Зміцнюючи співпрацю зі США, для Польщі дуже важливо розвивати двосторонні та регіональні партнерські відносини з ключовими європейськими союзниками, а також із східними та скандинавськими країнами.

Наразі на території Республіки Польща перебувають союзні війська НАТО та США. Місія *Atlantic Resolve* допомагає спрямовувати діяльність американських військ не тільки в Республіці Польща, а й в інших країнах регіону.

2017 р. для Республіки Польща став особливим. У зв'язку з початком розміщення союзних сил на території країни Республіка Польща отримала особливу роль у регіональній системі безпеки. Потенціал захисту і стримування Республіки Польща щодо східного флангу НАТО та всього Північноатлантичного альянсу збільшився. У місті Редзиково розташована база протиракетної оборони, що забезпечує захист Республіки Польща та частини європейської території Північноатлантичного альянсу від атаки балістичних ракет [9].

Слід зазначити, що Республіка Польща як дійсний член Північноатлантичного альянсу та ЄС здійснює також активну політику щодо участі польських збройних сил у миротворчих операціях (місіях) з усього світу в рамках укладених угод із НАТО, ЄС та іншими міжнародними організаціями.

Так, польська армія під командуванням оперативного управління взяла участь, зокрема, у миротворчих місіях у Пакистані, Сирії, Лівані, Косово, Боснії і Герцеговині, Іраку, Афганістані, Чаді і Центральноафриканській Республіці, Малі, Конго, в країнах Балтії і Середземномор'ї [6].

Міжнародні операції, в яких беруть участь польські військовослужбовці, готуються згідно з процедурами НАТО або ЄС. Основна відмінність полягає в постійному (НАТО) або тимчасовому (ЄС) статусі органів управління. Разом з тим спільною рисою цих механізмів є процес планування комплектування військових відповідно до потреб місії. З метою реалізації відповідної місії спочатку розробляються альтернативні плани, при розробці яких визначаються наявні сили, засоби та їх потреби. Наступним кроком є вироблення концепції операції – визначення загальних потреб у силах і засобах. Переходячи до оперативного плану дій, визначається детальний склад сил і засобів НАТО або ЄС та перелік наявних сил. Під час проведення операції залежно від її характеру ставляться конкретні завдання, і у разі потреби передбачається перекидання сил.

Крім того, рішення, прийняті на саміті НАТО у Варшаві, вимагають практичного впровадження, повне здійснення яких має особливе значення для польської політики безпеки. Тому Республіка Польща повинна зробити відповідний внесок у їх реалізацію, заохочуючи і спонукаючи союзників виконувати свої зобов'язання.

Так, створення бойових груп батальйонів та військова присутність союзників на території країни змушує Республіку Польща належним чином підготувати місця для дислокації всіх збройних сил. Тим більше, аналізуючи статус Польщі як країни, що надає свої війська до бойової групи на території Латвії, стає зрозумілим, що Республіка Польща не хоче бути просто споживачем присутності союзників, але готова зробити свій власний значний внесок. З метою ефективного розгортання польського військового контингенту в інших країнах та військових інших країн у Республіці Польща всі ці питання держава має обговорити з військовими органами влади цих країн-союзників.

Разом з тим наявність союзників на східному фланзі не повинна заміщати зусилля самооборони. Республіка Польща повинна проводити заходи щодо зміцнення своїх власних оборонних можливостей. Тому збереження і збільшення оборонних витрат має вирішальне значення. Наразі витрати Республіки Польща на оборону становлять 2% ВВП, реалізація чого відбувається, зокрема, завдяки програмі технічної модернізації збройних сил Республіки Польща. Це дає змогу збільшити військову потужність держави, й більші витрати забезпечать швидше збільшення військових можливостей ЗС РП. Завдяки своїй позиції на східному фланзі Альянсу Республіка Польща має збільшувати витрати на розвиток свого військового потенціалу.

Також Республіка Польща повинна більше уваги зосередити на підвищенні стійкості державних структур до потенційних криз. Необхідно спрямувати роботу на підтримку безперервності управління й контролю з боку держави і забезпечувати безпеку критично важливих об'єктів інфраструктури, енергетичної безпеки, кібербезпеки та інформаційної безпеки. Реалізація цих завдань повинна включати в себе військові та невійськові ланки системи національної безпеки. Велика надія покладається й на війська територіальної оборони.

З метою збереження безпеки на східному й південному флангах необхідно брати участь у практичних заходах, спрямованих на стабілізацію регіону, зокрема створити відповідну базу даних систем раннього запобігання загрозам.

Важливим є переосмислення політики польської безпеки на національному вимірі, у тому числі ідентифікація національних інтересів і стратегічних цілей, що мають бути відображені в черговому Стратегічному оборонному огляді.

Висновки. Найважливішими чинниками, які зумовлюють сучасне міжнародне співробітництво Республіки Польща у сфері безпеки, є набуття членства в НАТО та ЄС. Можна стверджувати, що переорієнтація вектора зовнішньополітичного співробітництва Республіки Польща від Організації Варшавського Договору до членства в НАТО та ЄС сьогодні розглядається як незмінний компонент національної безпеки Республіки Польща.

Членство Республіки Польща в Північноатлантичному альянсі та Європейському Союзі, а також стратегічне співробітництво зі США й іншими країнами-партнерами сприяють підвищенню потенціалу її національної безпеки шляхом створення її зовнішніх опор. На нашу думку, це дає можливість реального посилення зовнішньої та внутрішньої безпеки Республіки Польща.

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що до системи принципів політики безпеки Республіки Польща можна віднести принципи свободи, демократії, верховенства права і основних свобод людини, солідарності й лояльності союзників, добросусідства, взаємовигідного співробітництва, колективної безпеки тощо, які Республіка Польща запозичила в НАТО та ЄС й імплементувала їх.

Засобами реалізації політики безпеки Республіки Польща є її активна участь у міжнародних місіях, операціях, зустрічах, що надає їй можливість бути повноцінним членом та зайняти лідерські позиції в східному регіоні, здобувши також певну частку впливу на цій території.

Факторами та ресурсами гарантування безпеки Республіки Польща виступають НАТО, ЄС, США й інші країни-партнери та її власні оборонні можливості, що сприяє її повноцінному членству в європейській та євроатлантичній структурах та подальшому сталому розвитку.

Зважена державна політика Республіки Польща у сфері безпеки сьогодні розглядається не тільки як фактор зміцнення статусу країни як впливового геополітичного гравця, а і як фактор забезпечення стабільності європейської системи безпеки та оборони в цілому. З огляду на це перспективними напрямками подальших наукових розвідок вважаємо дослідження підходів Республіки Польща до формування регіонального лідерства та створення зони економічного, політичного, військового впливу у регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ЕС усиливает сотрудничество в сфере безопасности и обороны: обеспечение мира на нашем континенте и безопасности наших граждан является ключевой задачей для европейского проекта [Электронный ресурс] / Европейская служба внешних связей. 01 марта 2018 г. – Режим доступа : <https://eeas.europa.eu/ru/eu-information-russian/>

2. Кирчів А. Питання національної безпеки Республіки Польща на сучасному етапі [Електронний ресурс] / А. Кирчів // Незалежний культурологічний часопис “І”. – 1998. – Число 14. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n14texts/kyrchiv.htm>

3. Brygadowa Grupa Bojowa / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-sojusznicze-w-polsce/wojska-usa-w-polsce/brygadowa-grupa-bojowa-m2017-01-10/>

4. Defence cooperation: council adopts an implementation roadmap for the Permanent Structured Cooperation (PESCO) / European Council : Council of the European Union. 06.03.2018. URL : <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/03/06/defence-cooperation-council-adopts-an-implementation-roadmap-for-the-permanent-structured-cooperation-pesco/>

5. Defence cooperation: 23 member states sign joint notification on the Permanent Structured Cooperation (PESCO) / European Council Council of the European Union. 13.11.2017. URL : <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/11/13/defence-cooperation-23-member-states-sign-joint-notification-on-pesco/>

6. Dowództwo Operacyjne RSZ / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-zbrojne/wojsko-polskie/dowodztwo-operacyjne-rsz-102698/>

7. Gotkowska J., Szymański P., Dąborowski T. NATO na wschodniej flance – nowy paradygmat / OSW. 13.07.2016. URL : <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2016-07-13/nato-na-wschodniej-flance-nowy-paradygmat>

8. NATO Policy for the Protection of Civilians : Endorsed by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Warsaw 8–9 July 2016 / North Atlantic Treaty Organization. 09 Jul. 2016. URL : https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133945.htm?selectedLocale=en

9. Siły Sojusznicze w Polsce / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-sojusznicze-w-polsce/>

10. Wielonarodowa Dywizja / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-sojusznicze-w-polsce/wzmocniona-wysunieta-obecnosc/wielonarodowa-dywizja-a2017-01-10/>

REFERENCES

1. YES usilivayet sotrudnichestvo v sfere bezopasnosti i oborony : Obespecheniye mira na nashem kontinente i bezopasnosti nashikh grazhdan yavlyayetsya klyuchevoy zadachey dlya yevropeyskogo proyekta / Yevropeyskaya sluzhba vneshnikh svyazey. 01.03.2018. URL : <https://eeas.europa.eu/ru/eu-information-russian/>

2. Kyrchiv A. Pytannya natsional'noyi bezpeky Respubliki Pol'shcha na suchasnomu etapi. Nezalezhnny kul'turolohichnyy chasopys "YI". 1998. Chyslo 14. URL : <http://www.ji.lviv.ua/n14texts/kyrchiv.htm>

3. Brygadowa Grupa Bojowa / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-sojusznicze-w-polsce/wojska-usa-w-polsce/brygadowa-grupa-bojowa-m2017-01-10/>

4. Defence cooperation : Council adopts an implementation roadmap for the Permanent Structured Cooperation (PESCO) / European Council : Council of the European Union. 06.03.2018. URL : <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/03/06/defence-cooperation-council-adopts-an-implementation-roadmap-for-the-permanent-structured-cooperation-pesco/>

5. Defence cooperation: 23 member states sign joint notification on the Permanent Structured Cooperation (PESCO) / European Council Council of the European Union. 13.11.2017. URL : <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/11/13/defence-cooperation-23-member-states-sign-joint-notification-on-pesco/>

6. Dowództwo Operacyjne RSZ // Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-zbrojne/wojsko-polskie/dowodztwo-operacyjne-rsz-102698/>

7. Gotkowska J., Szymański P., Dąborowski T. NATO na wschodniej flance – nowy paradygmat / OSW. 13.07.2016. URL : <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2016-07-13/nato-na-wschodniej-flance-nowy-paradygmat>

8. NATO Policy for the Protection of Civilians : Endorsed by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Warsaw 8-9 July 2016 / North Atlantic Treaty Organization. 09 Jul. 2016. URL : https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133945.htm?selectedLocale=en

9. Siły Sojusznicze w Polsce / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-sojusznicze-w-polsce/>

10. Wielonarodowa Dywizja / Ministerstwo Obrony Narodowej. URL : <http://www.mon.gov.pl/sily-sojusznicze-w-polsce/wzmocniona-wysunieta-obecnosc/wielonarodowa-dywizja-a2017-01-10/>

SUMMARY

Problem statement. Since the declaration and implementation of the democratically oriented reforms in the Republic of Poland, the vectors of the country's foreign policy cooperation have been changed. The Republic of Poland rejected the priorities declared within the framework of the Warsaw Treaty Organization and began building its own sovereign security policy towards the Euro-Atlantic and European membership. It is these factors that became the determining, forming the current context of the international cooperation of the Republic of Poland in the modern geopolitical dimension. The above-said actualizes the content analysis and rethinking of the principles, implementation means, factors and resources of guaranteeing the security of the Republic of Poland and, respectively, the security policy and international cooperation in the security sphere.

Recent research and publications analysis. The issues of international cooperation of the Republic of Poland in the security sphere have been studied by such scientists as N. Chorna, Y. Hotkovska, P. Troshchynskiy, P. Zymanskyi and other scholars. At the same time, there are understudied challenging subjects such as early prevention of threats, re-determining of the national interests and strategic goals, strengthening of the country's own defense potential and increasing the spending for the defense potential development.

The paper objective is research and analysis of the cooperation of the Republic of Poland with the EU, NATO, USA and other countries in the sphere of security.

The paper main body. Being the member of the EU and NATO, the Republic of Poland takes an active part in a variety of events arranged by the said organizations and pursues actively the policy that provides participation of the Polish Armed Forces in peacemaking operations (missions) worldwide, within the framework of the treaties signed with the NATO, EU and other international organizations. Presently, the most significant decisions made in July 2016 at the NATO Summit are focused on strengthening of the policy of deterrence and defense, and creation of a stable environment. This confirms the intentions of the NATO as regards the reinforced presence of its military forces on the Eastern flank, which, in the first place, relates to the Republic of Poland, the Baltic countries, and Romania.

Therefore, the NATO changes the policy of running supportive action for its allies towards the policy of deterring the Russian Federation. As a result of the decisions adopted at the Summit, the squadrons operation teams were announced, and the Republic of Poland obtained an enlarged American military presence in its territory. This decision on deployment of the said squadrons is a very important step being one of the elements of the NATO's integrated deterrence strategy.

Providing assistance to its allies in the form of sending military contingents to other countries, the Republic of Poland acts as a security donor, making its own contribution, which presupposes solidarity of the allies and resolution in building-up of a joint potential of defense and deterrence, confirms its special role in this process, which testifies to a new level of the country's participation in the security system of Europe and the world.

Thus, one of the most essential strategic matters is creation of systemic mechanisms for cooperation between the NATO and the EU which would allow a comprehensive resolving of security issues in the world.

In connection with the above, the security principle consists in cooperation which is premised on application of whatever means aimed at solving the problem that poses threats to the countries comprising the European and Euro-Atlantic security systems.

Apart from the membership in the EU and NATO, the third pillar of the security of the Republic of Poland is its strategic partnership with the USA. When strengthening cooperation with United States, it is vital to develop bilateral and regional partner relations with the key European allies, as well as with the Eastern and Scandinavian countries.

Conclusions of the research. The membership of the Republic of Poland in the North Atlantic Treaty Alliance and the European Union, as well as the country's strategic cooperation with the USA

and other partner states contribute to building-up of the potential of its national security by way of establishing external supports. To our mind, this provides an opportunity for a real enhancement of external and internal security of the Republic of Poland.

With the purpose of preserving security in the Eastern and Southern flanks, it is necessary to take part in practical events aimed at stabilization of the region, in particular, setting up an appropriate data base for systems of early threat prevention.

Re-thinking of the Polish security policy in the national dimension is important, including re-determining of the national interests and strategic goals which should be reflected in the next Strategic defense review.

Availability of the allies on the Eastern flank should not replace the country's self-defense efforts. The Republic of Poland should arrange measures aiming to enhance its own defense capabilities. Therefore, maintaining and increasing defense expenditures are critical. Currently, the defense expenditures of the Republic of Poland equal 2% of the GDP, which is made possible, in particular, by the programme of the Armed Forces technical modernization. This allows enhancing the military strength of the state, while the increased expenditures will provide a faster consolidation of the military capabilities of the Armed Forces. Due to its location on the Eastern flank of the Alliance, the Republic of Poland should increase the expenditure on development of its military potential.